

Περί της σημασίας και συχνότητας της Θείας Κοινωνίας

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η Ορθόδοξη παράδοση και πνευματικότητα είναι γεγονός ότι υπέστη ισχυρές αλλοιώσεις εξ επιδράσεως της δυτικής χριστιανοσύνης, ρωμαιοκαθολικής και προτεσταντικής. Η πνευματική αυτή άλωση δεν παύει να υφίσταται μέχρι σήμερα και να αναπαράγεται ο δυτικός ευσεβισμός σε χώρους και σε πράγματα κατ' επίφασιν ορθόδοξα. Εκείνο, όμως, που θα πρέπει σιγά σιγά να γίνεται, είναι η κάθαρση της Παράδοσής μας, η αποβολή των αλλότριων στοιχείων και η διατήρηση – αφομοίωση εκείνων που δεν νοθεύουν τον ουσιαστικό χαρακτήρα της.

Δυστυχώς, ο εφησυχασμός των ιθυνόντων και πολλοί άλλοι λόγοι κινούν αργά τα νήματα της διαδικασίας εξυγίανσης από τα ποικίλα διαβρωτικά και διαστρεπτικά στοιχεία σε βάρος της αρχαίας και υγιούς ευχαριστιακής – εσχατολογικής ταυτότητας της Εκκλησίας. Πόσα και πόσα πράγματα πέρασαν στην Ορθοδοξία μας εξ Εσπερίας και ωστόσο τα θεωρούμε ημέτερα και δεδομένα. Η ζωγραφιά του Ιησού με το λάβαρο να ίπταται αντί της ορθόδοξης απεικόνισης της Αναστάσεως δια της καθόδου στον Άδη, η καθιέρωση του Εσταυρωμένου πίσω από την αγία Τράπεζα αντί του αρχαίου συνθρόνου, ακόμη και τα θεατρικά δρώμενα με τους Επιταφίους, είναι ελάχιστα ενδεικτικά της παραχάραξης της ορθόδοξης ακριβείας. Και, φυσικά, δεν είναι μονάχα αυτά ούτε αποτελούν τα πλέον σημαντικά.

Εκεί που θα σταθούμε εξ αφορμής και της σημερινής μέρας είναι ο ευχαριστιακός – αναστάσιμος λειτουργικός χαρακτήρας της Ορθοδοξίας, σε αντιδιαστολή με τη δυτική χριστιανοσύνη και κάθε έτερη «χριστιανική» ομάδα, γεγονός που αφορά άμεσα την πνευματικότητά μας, την ίδια μας τη ζωή. Βλέπουμε, για παράδειγμα, τους προτεσταντίζοντες, μάλλον εβραΐζοντες Μάρτυρες του Ιεχωβά, να τελούν αυτές τις μέρες την ανάμνηση του θανάτου του Ιησού. Αυτό παραπέμπει σε θλίψη, σε μνημόσυνο, σε πένθος. Όπως ακριβώς και η μετάλλαξη του αναστάσιμου χαρακτήρα της Θείας Λειτουργίας σε σταυρική ανάμνηση και αναπαράσταση, που είναι ομόλογη παραχάραξη, αλλά σε πιο ήπιο βαθμό, από την πλευρά των Ρωμαιοκαθολικών.

Στην Ορθοδοξία, όμως, η οποία διατηρεί την αυτοσυνειδησία της αποστολικής

συνέχειας και της γνήσιας χριστιανικής ταυτότητας, δεν έχουν καθόλου έτσι τα πράγματα. Εδώ ούτε απλές αναμνηστικές και συμβολικές τελετές έχουμε ούτε, φυσικά, επικήδεια συναισθηματικά δρώμενα. Το μυστήριο της Ευχαριστίας, το οποίο ταυτίζεται με το είναι της Εκκλησίας, είναι το οντολογικό κέντρο της ύπαρξης του σύμπαντος κόσμου, είναι αυτό το ίδιο το μυστηριακό, το αναστημένο Σώμα του Χριστού, δια του οποίου σβήνονται οι αμαρτίες, θεοποιείται ο άνθρωπος και αφθαρτίζεται η κτίση ολόκληρη. Μονάχα όποιος κοινωνάει Σώμα και Αίμα Χριστού, σύμφωνα με τη διαβεβαίωση του ίδιου του Θεανθρώπου, είναι πέρα και πάνω από τον θάνατο (Ιω. 6:54). Αυτό η Εκκλησία το ζει σε κάθε Ευχαριστιακή Σύναξη, σε κάθε Λειτουργία. Εδώ έχουμε εξάπαντος ανάσταση και πρόγευση της μέλλουσας Βασιλείας του Θεού. Και πάλι όχι συμβολική, αλλά προληπτική οντολογική μετοχή στην ερχόμενη Βασιλεία, η οποία κατ' ουσίαν είναι ο ίδιος ο Χριστός και η ένωση μαζί Του.

Η Εκκλησία καλεί τα μέλη του Σώματος του Χριστού, τους χριστιανούς με πιο απλά λόγια, σε κάθε Ευχαριστία να μετάσχουν στον Μυστικό (: Μυστηριακό) Δείπνο, στο Σώμα και στο Αίμα του Ιησού. Η διαχρονική αμαρτία των χριστιανών είναι η απόρριψη αυτής της καθημερινής πρόσκλησης του ουράνιου Βασιλιά. Πόσο ανόητοι, αγνώμονες και αγράμματοι στα της πίστεώς μας είμαστε! Μας καλεί η Κυριακή προσευχή να λάβουμε τον «επιούσιο άρτο» (: τον Χριστό της Ευχαριστίας μάλλον παρά το καθημερινό ψωμί!) και οι περισσότεροι εφευρίσκουμε χίλιες δυο προφάσεις, προκειμένου να στρέψουμε τα νώτα μας στο Ποτήριο της Ζωής. Ένα Ποτήριο άφεσης, αθανασίας και θέωσης και σε καμιά περίπτωση επιβράβευσης αρετών και ηθικής (αυτο)δικαίωσης, όπως και πάλι μας εισήχθη η αντίστοιχη νοοτροπία από τον αιρετίζοντα χριστιανισμό της Δύσης. Μια αγιοπνευματική βρώση και πόση, χωρίς την οποία είναι αδύνατο να σωθεί κάποιος και να αποφύγει τον αιώνιο θάνατο, την κόλαση, τον χωρισμό από τον Θεό.

Ο Κύριος «επιθυμεί» σφόδρα (Λουκ. 22:15), ποθεί να κοινωνήσει με τα κτίσματά του, με τα παιδιά του, με όλους μας. Με τέτοια λαχτάρα θα πρέπει να τον προσεγγίζουμε και εμείς. Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης. Όχι επειδή θα είμαστε ποτέ άξιοι ή καθαροί για μια τέτοια κοινωνία, αλλά από αγάπη στο πρόσωπό του και πίστη στο άπειρο πατρικό του έλεος. Έτσι κάπως γεννήθηκε σταδιακά στην Παράδοσή μας και το μυστήριο της Εξομολόγησης, δια του οποίου συγχωρούσε η Εκκλησία τα βαρύτερα παραπτώματα, που αποτελούσαν κώλυμα προσέλευσης στη Θεία Κοινωνία – δυστυχώς και η Εξομολόγηση κατάντησε μια εθιμική διαδικασία των Σαρακοστών, ατομιστικής τακτοποίησης ηθικιστικών και ψυχολογικών εκκρεμοτήτων, χωρίς ίχνος μετανοίας στις πλείστες των περιπτώσεων. Και μια που μιλήσαμε εξ αρχής για τη νοθευμένη μας παράδοση, θα πρέπει να θυμηθούμε εδώ ότι όλα στην Εκκλησία υπάρχουν και γίνονται για τη θεία

Ευχαριστία, όπως το μυστήριο της Βάπτισης, του Γάμου κλπ. Και ότι οι αρχαίοι χριστιανοί κοινωνούσαν συχνότατα, γύρω στις τέσσερις, μέσο όρο, φορές την εβδομάδα! Ατυχώς, όμως, και αυτή η αρχαία υγιέστατη και ψυχωφελέστατη συνήθεια χάθηκε μέσα στο χάος των αιώνων και των ιστορικών περιπετειών της Εκκλησίας – η μιζέρια και η ημιμάθειά μας κολλάει συνήθως στο ανυπόστατο προαπαιτούμενο της εξωτερικής προετοιμασίας δια της νηστείας, η οποία δεν έχει καμιά ουσιαστική σχέση με τη Θεία Κοινωνία και τις εσώτατες προϋποθέσεις της. Προσπάθησαν το ευλογημένο τούτο έθος να το αναβιώσουν οι Κολλυβάδες Πατέρες στον 18^ο αι. και είναι γεγονός πως τώρα τελευταία βλέπουμε ένα ελπιδοφόρο ανανεωτικό ρεύμα υλοποίησής του, τόσο από την πλευρά των απλών πιστών, όσο και κατά την καθοδήγηση των εξομολόγων κληρικών.

Ο τεράστιος πλούτος των Ορθοδόξων – εξ ου και η αντίστοιχη πτωχεία των εκτός Εκκλησίας όντων – είναι αυτή ακριβώς η δυνατότητα της πλήρους και οντολογικής κοινωνίας τους με την Τριαδική θεότητα, με τον Χριστό. Το πνεύμα της Εκκλησίας είναι εορταστικό, πανηγυρικό, αναστάσιμο. Επειδή, ωστόσο, ζούμε στα χρόνια λίγο πριν από τη δεύτερη έλευση του Χριστού και κυριαρχεί το κακό, η αμαρτία και τα πάθη μας, για τούτο πιο ακριβόλογα μιλάμε για σταυροαναστάσιμο χαρακτήρα και για χαρμολύπη. Έλα, όμως, που πάντοτε δίπλα και πίσω από τον Σταυρό ακολουθεί η Ανάσταση, να μην πούμε, δηλαδή, τολμώντας πιότερο, ότι προπορεύεται ήδη ο νικητής, ο αναστημένος Χριστός...